

Back Bernát felsőházi beszéde az ipari termelésről, a szövetkezetekről, a kivitelről és a munkáskérdésről

(A Delmagyarország munkatársától.) Back Bernát malomtulajdonos tudvalevőleg csütörtökön mondta el nagy érdeklődéssel várt és országsszerte feltűnést keltett beszédjét a felsőházban. Szeged felsőházi képviselőjének felszólalása kiterjedt a gazdasági élet majd minden aktuális problémájára és minthogy Back a legértékesebb, a legtöbbet tudó és tapasztalt szakemberek egyike, helyénvalónak láttuk beszédének az ipari termelésre, a szövetkezetekre, a kivitelre és a munkáskérdésre vonatkozó részét mai számunkban a következőkben közölni:

— Szólnom kell

az ipari index csökkentésének

tehetőségéről — mondotta Back Bernát — és ezzel kapcsolatosan a vámpolitikáról fogok beszélni, melyről a miniszterelnök ur debreceni beszédében maga is azt mondotta, hogy csatlódásokat hozott. Mi talán nem elég felkészülten bocsátkoztunk a szomszéd államokkal való tárgyalásokba, jöhetnek mi megbízottainkat gazdag statisztikai adatokkal láttuk el. Mi egy autonóm vámtarifát dolgoztunk ki, mely egy jó tárgyalási bázis, de egy rossz harceszköz volt, mert oly iparcikket helyeztünk vám alá, melyek nálunk vagy egyáltalán nem, vagy pedig nem elegendő mennyiségben állítanak elő, úgyhogy ezen tarifának életbelépte a saját fogyasztóközönségünk nehéz megterhelésével járt. Sajnos azonban a szomszéd államok válaszul azonnal óriási vámokkal sújtották a mezőgazdasági terményeinket és fenyegetésül még magasabb vámokat helyeztek kilátásba abban az esetben, ha a tárgyalások folyamán nem lennénk engedékenyek. Mi magunk annyira meg voltunk győződve, hogy nyugati szomszédaink az agrártermékeinkre rá vannak utalva, hogy elmulasztottuk megbízottainknak egy visszavonulási utat nyitni tartani. Főleg abban az értelemben, hogy előzőleg agrárpro-

duktumaink számára, ha áldozatok árán is, más fogyasztó piacokat biztosítsunk, ahol agrártermékeinket minden zavar nélkül a csehszlovák és osztrák tárgyalások eredménytelensége esetében értékesíthetjük volna.

— Azt hiszem, még sohasem történt meg velünk, hogy egy kereskedelmi szerződést hátrányunkra egyoldalul megváltoztattak volna, ahogy Ausztria most azt velünk szemben tette. Ha ebből a helyzetből ki akarunk szabadulni, akkor az agrártermékeink számára még áldozatok árán is más fogyasztó területeket és piacokat kell keresni és biztosítani. Nekünk megvan az olcsó víziútunk Németországba és Svájcba, ugyanezen víziúton eljutunk a Fekete-tengerhez is, ahonnan Görögországot, Törökországot és Egyiptomot is elérhetjük.

— Mint nagy vevőt Olaszországot is megszerezhetjük és így felvértézve valószínűleg sokkal előnyösebb szerződéseket köthetünk volna, oly szerződéseket, melyek az iparunk védelme mellett agrártermékeink értékesítését is biztosítják.

A kedvezőtlen szerződések árát

a mezőgazdaság drága ipari termékeinek formájában megfizette, másrészt el kell, hogy ismerjük, hogy ezek által elértük iparunk gyors fejlődését és annyira haladtunk, hogy a vámok magassága már nem jut kifejezésre az ipari cikkek árakulájában, mert a mai drágaságot nagy mértékben az importált nyersanyagok drágasága okozza és nem a magyar vámtarifa.

— Még oly államban is, amely az ipari termékeinek exportálására van utalva, mint Csehszlovákia, magasabb az ipari index, mint nálunk, amennyiben az 1927 decemberében 156 volt, míg nálunk 140, ami szintén annak a jele, hogy nálunk nem a vámok magassága okozta a drága ipari indexet. Ma egyes iparcikkekkel anélkül, hogy az iparunknak ártanának, enyhíthetjük a beviteli vámokat, feltéve, hogy szomszédaink ezt a mérséklést jól megfizetik.

Az iparnak azonban nemcsak árítani nem szabad, hanem azt minden eszközzel fejleszteni kell

Hogy mily fontos szerepet játszik az ipar egy nemzet fejlődésében, két példával fogom megvilágítani.

— 150 évvel ezelőtt, mikor Németország industrializálása megkezdődött, 18 millió ember élt a mezőgazdaságból és csak 6 millió az iparból s a szabad pályákból. Ma még mindig csak 18 millió ember él a mezőgazdaságból, a mezőgazdaság tehát egy emberrel sem tart el többet, mint 150 évvel ezelőtt. Ezzel szemben ma 46 millió ember él az iparból, a szabad pályákból és mint állami alkalmazott. A másik példa Hollandia, mely 1909-ig még egy mezőgazdasági állam volt és csak ebben az időpontban kezdett industrializálódni. 1909-től 1920-ig a mezőgazdaságból élők száma 12.000-el emelkedett, míg az iparból, kereskedelemről, közlekedésről, bankokból stb. élők száma ugyanezen idő alatt 1 millióval emelkedett. Az exportjuk, mely 1909-ig túlsúlyban mezőgazdasági termékekből állott, ma túlsúlyban ipari cikkekből áll.

— Kiszámították, hogy ha mi az összes ipari cikket, melyeket ma importálunk, saját magunk állítjuk elő,

100.000 munkással többet foglalkoztathatunk.

Ez a szám nem volna túl nagy jelentőségű, de iparunk nemcsak a belföldi fogyasztás kielégítésére van hivatva, hanem a kivitel számára is kell, hogy termeljen, már valutáris szempontból is.

Egy kis országban csak a kivitel biztosítja a főmunkaadót.

amelyre okvetlenül szükségünk van, ha az ipari cikkek árának lényeges csökkenését akarjuk elérni, miáltal a mezőgazdaságot is tehermentesítjük és az agrárról záródik.

— Helytelennek tartom azt a felfogást, amely a vámok leépítésével az ipari cikkek ármérséklését akarja kioroszakolni. A helyes út inkább az, hogy az ipari termelés olcsóbbá tételével a vámok feleslegessé váljanak. E célból a kivitel hatálos támogatását várjuk a kormánytól.

— Ebben a tekintetben más nemzetek mögött

lényegesen elmaradtunk, miután máshol pl. a tömeggyártáshoz szükséges finansziális eszközök megszerzése az export finanszírozása útján történik, azonfelül az exporttermelést magát az adók és illetékek elengedésével, a forgalmi adók megterítésével, a szénre és az exportcikkek előállítására szolgáló nyers- és segédanyagokra refakciák nyújtásával előmozdítják s azonfelül burkolt ex-

tuldrágán és részben irreálisan dolgozunk

A gyáraknak irracionális munkája részben abban rejlik, hogy nem specializálódhatnak és túlságosan sok cikket állítanak elő; hogy a berendezések részben már nem felelnek meg a modern követelményeknek, mert a műszaki fejlődés ma oly gyors, hogy nem lehet a szokásos idő alatt egy gépet amortizálni, mert a technikai haladás nyomása alatt a gépeket már akkor is ki kell cserélni, mikor még használható állapotban vannak. Sokszor kellene hasonló termelési irányú gyárakat fuzionáltatni és egyes gyárakat teljesen üzemben kívül helyezni. Mindehhez azonban tökére van szükség és az államra hárul az a feladat, hogy ilyen esetekben kölcsön és szubvenció nyújtásával az átalakítást megkönnyítse. Eminens közérdek, úgy szociális, gazdasági, mint valutáris szempontból, hogy olcsón termeljünk, hogy a lakosságunkat olcsó árukkal lássuk el és minél többet exportálhassunk.

— Sokszor halljuk azt a szemrehányást, hogy mi mindent az államtól várunk, ahelyett, hogy saját erőnkkel igyekeznénk fokozni és fejleszteni a termelést. Azonban rendkívüli körülmények folytán a termelési folyamat teljesen kizökkent a megszokott kerékvágásból és állami támogatás nélkül nem vagyunk képesek a termelést az új csapásokban eredményesen elindítani, mert hiányzik a tőke, melyet az infláció által elvesztettünk.

Nyáron nagyon meleg van

Télen nagyon hideg van,
De a **Salan** háziszere
Állandóan szükség van.

Hőhullámban izzadás ellen
Ez a legkifejtőbb szer.
Hogyha pedig fáj a torka,
Öblíteni ezzel kell.

M 34

portprémiumok, titkos tarifakoncessziók által és minden lehető más módon támogatják.

— A német budgetben 300 millió aranymárkát találunk az export finanszírozására. Az olasz budgetben hasonló célokra 200 millió lírát irányoztak elő. Ezen számok mellett a 60.000.— pengő, mely a mi budgetnkben a kivitel előmozdítására van szána, csak szerény összegnek mondható.

A mi exportunkat is a külföldhöz hasonló módon kellene előmozdítani

Hiányzik nálunk még az országon belül az export nagyszabású szervezése és külföldön a külföldi összköttetések megszervezése. Ezekről a feladatokról a kereskedelmi miniszter ur a képviselőházban említést tett, ezeknek megoldását kilátásba helyezte. Ezen kérdésekhez mégis hátkorodom néhány észrevételt fűzni.

— Az exportszervezés első feltétele véleményem szerint az egyes iparágaknak export-organizációba való tömörülése. A termelési processzusban uralkodó káoszt az exportból ki kellene kiszűrni, mert nem tartom helyesnek, hogy egyesek külföldön külön-külön kísérletezzenek. A külföldön felállítandó szerveink révén tájékoztatást szerzünk a külföldön, elhelyezhető áruk minőségéről és elérhető árairol és ezeket egységesen, legjobb minőségben is minél olcsóbban kell előállítani. Ilyen módon az állami támogatás is nagyobb hatással fog megnyilvánulni. A külföldi exportexpozitúráink költségei pedig ezáltal szintén redukálódnak.

— Ezek volnának az eszközök, melyekkel az ipari exportot támogatni és elősegíteni lehetne, de csak abban az esetben, ha alapjában véve is exportképesek leszünk. Ma még az a helyzet, hogy

— Ilyen körülmények között

az államnak feladata és kötelessége segítséget nyújtani és az akadályokat elhárítani.

De legyen szabad még egy körülményre rámutatni. Addig, amíg drágán termelünk, nem tudunk exportálni és addig, amíg nem exportálunk, drágán termelünk. Ebből a circulus vitiosusból csak racionális termeléssel és állami támogatással tudunk kiutat találni.

— Az ipari záloglevelek bevezetése mindenestre örömdetes lépés ez irányban, de amíg ezen törvénynek a gyakorlati életre való kihatásait nem ismerjük, arról véleményt nem mondhatunk.

— Az olcsó termelésnek előfeltétele az export és az olcsó és hosszulejárta kölcsönök, egy másik fontos tényezője az emberi munka. De az emberi munka is drága nálunk. T. Felsőház! Ne méltóztassanak engem félreérteni: én nem drága munkabérekéről beszélek, hanem a drága munkáról, mert bár

a reálmunkabérek még mindig kisebbek, mint a háború előtti,

mégis egy termelt egységben több a munkabér, mint békében. Ez annyit jelent, hogy a munkások munkateljesítménye nem megfelelő. Ezen is segíteni és a munkateljesítményt emelni kell. Külföldön e téren is nagy ered-